

Sygn. akt I USK 246/21

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania P.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanego P.L.
o składki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 6 października 2021 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 marca 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 11 marca 2020 r., oddalił apelację P.K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 7 czerwca 2018 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w W. z dnia 16 listopada 2016 r., w której stwierdzono, że P.L. oraz P.K. - jako członkowie zarządu I. Sp. z o.o. - ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania Spółki z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w łącznej kwocie 17.335,16 zł.

Sądy ustaliły, że w okresie od 1 kwietnia 2005 r. do 31 grudnia 2009 r. odwołujący się wykonywał obowiązki członka zarządu na podstawie umowy o pracę, a poczynawszy od 12 grudnia 2006 r. także na mocy uchwały nr [...] Zgromadzenia Wspólników Spółki z dnia 12 grudnia 2006 r. W dalszej kolejności, jego członkostwo w zarządzie spółki przybrało postać stosunku korporacyjnego. Według informacji (dane z KRS Spółki na dzień 1 kwietnia 2017 r.) odwołujący się był prezesem zarządu, choć sam zainteresowany wywodził, że od grudnia 2010 r. nie zajmował tego stanowiska wskutek wygaśnięcia jego kadencji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zostały spełnione obie pozytywne przesłanki powstania subsydiarnej odpowiedzialności odwołującego się jako członka zarządu Spółki za jej zobowiązania w spornym okresie. Jednocześnie nie wystąpiły przesłanki negatywne, które uwolniłyby odwołującego się od zobowiązań za zaległości składkowe.

Zdaniem Sądu odwoławczego, o pełnieniu funkcji prezesa zarządu w okresie powstania zaległości świadczą czynności, których dokonał odwołujący się, to jest: (-) odwołujący się reprezentował Spółkę w dniu 1 sierpnia 2008 r., podczas podpisania umowy najmu lokalu użytkowego z O. w K.; (-) w dniu 30 czerwca 2009 r., kiedy podpisał protokół Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników; (-) w dniu 30 sierpnia 2011 r., kiedy podpisał oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę za wypowiedzeniem; (-) kiedy P.K. uiścił grzywnę w kwocie 500 zł, nałożoną na niego jako członka zarządu I. Sp. z o.o. za niezłożenie wniosku o wpis zmian w KRS. Z powyższych powodów Sąd Apelacyjny orzekł z mocy art. 385 k.p.c.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik odwołującego się, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, polegające na potrzebie wyjaśnienia następującej okoliczności: czy w świetle przepisu art. 116 § 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 1540) w związku z art. 31 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423) oraz art. 202 § 2 k.s.h. dla przyjęcia odpowiedzialności byłego członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za zobowiązania składkowe,

wystarczające jest uznanie, że po upływie jego kadencji następuje jego powołanie w drodze uchwały podejmowanej *per facta concludentia*, mimo że członek ten w okresie powstania zaległości składkowych nie działał w ogóle jako członek zarządu, to jest nie reprezentował spółki ani nie prowadził jej spraw?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie od odwołującego się na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do merytorycznego rozpoznania.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu drugiej instancji. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący powinien przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Innymi słowy, istotne zagadnienie prawne należy postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny. Tego wymogu skarga nie wypełnia.

Aby móc odnieść się do wskazanego przez skarżącego pytania, należy podkreślić, że w sprawie nie miała miejsca rezygnacja skarżącego z funkcji w zarządzie. Jednocześnie nie nastąpiło zaniechanie podejmowanych przez skarżącego czynności w spółce. Takie są ustalenie zaskarżonego wyroku, które wiążą w ocenie Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 28 listopada 2018 r., II UK 365/17 (LEX nr 2583832), odwołując się do wcześniejszych wyroków Sądu Najwyższego, w tym do w wyroku z dnia 3 marca 2016 r., I UK 91/16, wskazał, że składki na ubezpieczenie powinny być płacone na bieżąco i odpowiedzialna jest za to osoba pełniąca funkcję członka zarządu spółki. Odpowiedzialność członków zarządu spółki obejmuje zobowiązania składkowe, których termin płatności upływał w czasie pełnienia obowiązków członka zarządu. Znaczenie ma więc pełnienie obowiązków - taka jest norma art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej. Pozwala to stwierdzić, że pełnienie obowiązków wypełnia tę regulację, gdy funkcja nadal jest sprawowana przez członka zarządu choć złożył rezygnację, a nie został powołany inny członek zarządu. Należy dostrzec, że powołanie do zarządu spółki odpowiada zleceniu. Przyjmujący zlecenie może je wypowiedzieć w każdym czasie. Jednakże, gdy zlecenie jest odpłatne, a wypowiedzenie nastąpiło bez ważnego powodu, to przyjmujący zlecenie jest odpowiedzialny za szkodę (art. 746 § 2 k.c.). W interesie nie tylko spółki, ale i rezygnującego członka zarządu jest podjęcie przez niego inicjatywy powołania nowego członka zarządu (zwołania posiedzenia organu uprawnionego do obsady zarządu) jeszcze przed złożeniem rezygnacji (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2016 r., III CZP 89/15, OSNC 2016 nr 9, poz. 97). Członek zarządu składając rezygnację, nie może więc „uciec” od odpowiedzialności na podstawie art. 116 Ordynacji podatkowej, gdy nadal pełni funkcję zarządu w spółce (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 marca 2016 r., I UK 91/15, LEX nr 2007786; z dnia 14 grudnia 2016 r., II UK 494/15, OSNP 2018 nr 2, poz. 23; z dnia 9 stycznia 2018 r., III UK 12/17, niepubl.). Działający za spółkę nie może twierdzić, że nie odpowiada, bo złożył rezygnację. Znaczenie ma faktyczne pełnienie obowiązków i realizacja (lub nie) obowiązku składkowego.

W odniesieniu do ustalonych w sprawie faktów (odwołujący się nie złożył rezygnacji z pełnionej funkcji) nie ma przesłanek do przyjęcia proponowanego zagadnienia, skoro nie ma jakościowej różnicy między rezygnacją a wygaśnięciem jego mandatu do pełnienia funkcji w zarządzie. Faktyczne wykonywanie obowiązków członka zarządu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością także po

wygaśnięciu mandatu do sprawowania tej funkcji w myśl art. 202 § 1 k.s.h. rodzi także odpowiedzialność w myśl art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej.

Również w orzecznictwie sądów administracyjnych wskazuje się, że pojęcie „pełnienia funkcji” należy utożsamiać z faktycznym wykonywaniem czynności w imieniu spółki, a nie wyłącznie formalnym pełnieniem mandatu. Sama rezygnacja, jeśli nie została ujawniona w KRS, może bowiem nie wywoływać skutków w stosunkach zewnętrznych. Dzieje się tak, gdy dana osoba, mimo rezygnacji, dalej reprezentuje spółkę” (por. wyrok NSA z dnia 24 września 2020 r., II FSK 1169/20, LEX nr 3062933). Faktyczne wykonywanie obowiązków członka zarządu w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością także po wygaśnięciu mandatu do sprawowania tej funkcji w myśl art. 202 § 1 k.s.h. powoduje odpowiedzialność podatkową tego podmiotu, przewidzianą w art. 116 § 2 Ordynacji podatkowej (zob. wyrok NSA z dnia 24 września 2020 r., II FSK 1164/20, LEX nr 3062886). Podsumowując, ocena odpowiedzialności solidarnej konkretnej osoby za zaległości podatkowe jednostki organizacyjnej - którą zarządza - istotne znaczenie ma ustalenie, czy w danym czasie podejmowała ona aktywne działania z zakresu prowadzenia spraw spółki (por. wyrok NSA z dnia 2 lipca 2020 r., II FSK 891/20, LEX nr 3058821).

Powyższe poglądy judykatury przeczą tezie wynikającej z wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c.

as